

TARYBOS REKOMENDACIJA**2015 m. liepos 14 d.****dėl 2015 m. Slovakijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2015 m. Slovakijos stabilumo programos**

(2015/C 272/03)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Komisijos pasiūlymui įgyvendinti naują augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją „Europa 2020“, grindžiamą geresniu ekonominės politikos koordinavimu. Strategija yra orientuota į tas svarbias sritis, kuriose reikia imtis veiksmų, kad būtų stiprinamas Europos tvaraus augimo ir konkurencingumo potencialas;
- (2) remdamasi Komisijos pasiūlymais, 2015 m. liepos 14 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos bendrų gairių, o 2010 m. spalio 21 d. – sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių ⁽²⁾. Abejos gairės kartu sudaro integruotas gaires, ir į jas valstybių narių buvo paprašyta atsižvelgti formuojant nacionalinę ekonominę ir užimtumo politiką;
- (3) 2014 m. liepos 8 d. Taryba priėmė rekomendaciją ⁽³⁾ dėl 2014 m. Slovakijos nacionalinės reformų programos ir pateikė nuomonę dėl atnaujintos 2014 m. Slovakijos stabilumo programos. 2014 m. lapkričio 28 d., vadovaudamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 473/2013 ⁽⁴⁾, Komisija pateikė savo nuomonę dėl Slovakijos 2015 m. biudžeto plano projekto;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ Toliau taikomos pagal 2014 m. gegužės 6 d. Tarybos sprendimą 2014/322/ES dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių 2014 m. (OL L 165, 2014 6 4, p. 49).

⁽³⁾ 2014 m. liepos 8 d. Tarybos rekomendacija dėl 2014 m. Slovakijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2014 m. Slovakijos stabilumo programos (OL C 247, 2014 7 29, p. 122).

⁽⁴⁾ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų (OL L 140, 2013 5 27, p. 11).

- (4) 2014 m. lapkričio 28 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2015 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Tą pačią dieną Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011⁽¹⁾, priėmė Išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Slovakija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių bus rengiama nuodugni apžvalga;
- (5) 2014 m. gruodžio 18 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino prioritetus, pagal kuriuos reikia skatinti investuoti, intensyviau vykdyti struktūrines reformas ir vykdyti atsakingą augimui palankų fiskalinį konsolidavimą;
- (6) 2015 m. vasario 26 d. Komisija paskelbė 2015 m. šalies ataskaitą dėl Slovakijos. Joje įvertinta Slovakijos pažanga įgyvendinant 2014 m. liepos 8 d. priimtas šaliai skirtas rekomendacijas;
- (7) 2015 m. balandžio 29 d. Slovakija pateikė 2015 m. nacionalinę reformų programą ir 2015 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į abiejų programų tarpusavio sąsajas, jos vertintos vienu metu;
- (8) šiuo metu Slovakijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2015 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja 2015 m. nominalų deficitą laipsniškai sumažinti iki 2,5 % BVP ir toliau jį mažinti iki 0,5 % BVP 2018 m. Pagal stabilumo programą vidutinio laikotarpio tikslas – užtikrinti 0,5 % BVP struktūrinį deficitą – turėtų būti pasiektas 2017 m. Manoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP vos sumažės iki 53,4 % 2015 m. ir toliau mažės iki 50,3 % BVP 2018 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Tačiau priemonės, kurias taikant būtų pasiekti planuojami deficito tikslai po 2016 m., nėra pakankamai sukonkretintos. Remiantis Komisijos 2015 m. pavasario prognoze, grynasis išlaidų augimas nesieks kriterijaus nei 2015 m., nei 2016 m., todėl atitinka Stabilumo ir augimo pakto reikalavimus. Remdamasi stabilumo programos vertinimu ir atsižvelgdama į Komisijos 2015 m. pavasario prognozę, Taryba mano, kad, kaip tikimasi, Slovakija laikysis Stabilumo ir augimo pakto nuostatų;
- (9) 2014 m. darbo rinkoje buvo matyti atsigavimo ženklų, tačiau nedarbo lygis išlieka didelis. Socialinės apsaugos sistemos nulemtos paskatos neieškoti darbo buvo mažinamos, be to, padaryta tam tikra pažanga mažinant jaunimo nedarbą, bet ilgalaikis nedarbas ir toliau yra vienas didžiausių iššūkių, o romų ir žemos kvalifikacijos darbuotojų užimtumas išlieka menkas. Nors imtasi tam tikrų pradinių veiksmų gerinant valstybinių užimtumo tarnybų darbą, jų galimybės teikti individualiems poreikiams pritaikytas paslaugas, ypač labiausiai nuo darbo rinkos nutolusiems gyventojams, yra ribotos. Moterų užimtumo lygis ir toliau nesiekia ES vidurkio, nes nepakanka geros kokybės prieinamų vaikų priežiūros paslaugų, o vaiko priežiūros atostogos yra gana ilgos;
- (10) mokymosi darbo vietoje srityje Slovakija padarė tam tikrą pažangą – priėmė profesinio rengimo ir mokymo įstatymą, įsigaliosiantį 2015 m. Tačiau nepakankama pažanga padaryta gerinant mokymo sąlygas, skatinant kurti labiau į profesinę karjerą orientuotas bakalauro programas ir didinant romų vaikų, lankančių ankstyvojo ugdymo įstaigas ir priežiūros centrus, dalį. Nesiimta jokių priemonių siekiant užtikrinti, kad daugiau romų mokytojai profesinio mokymo ir aukštojo mokslo švietimo įstaigose. Tik nedidelė pažanga padaryta sprendžiant Slovakijos mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos spragų problemą – didžiausi poreikiai čia susiję su mokslo bazės kokybės ir aktualumo gerinimu bei akademinės bendruomenės, mokslinių tyrimų ir verslo atstovų bendradarbiavimo skatinimu;
- (11) nekokybiška Slovakijos verslo aplinka menkina šalies patrauklumą tiek užsienio, tiek vidaus investuotojams. Verslo aplinkai ypač kenkia tai, kad viešojo administravimo ir teisingumo sistemos yra nepakankamai veiksmingos ir nepakankamai kokybiškos. Valstybės tarnybai neigiamą poveikį daro didelė darbuotojų kaita ir neveiksmingas žmogiškųjų išteklių valdymas. Kol kas dedama per mažai pastangų kovoti su korupcija. Konkrečiau, nesiimta jokių veiksmų dėl poreikio stiprinti mokesčių administratorių analitinius ir audito gebėjimus. Viešiesiems pirkimams kliudo įsisenėję trūkumai, darantys neigiamą poveikį viešųjų išteklių paskirstymui;
- (12) nors dėl paskutinių apmokestinimo sistemos pokyčių viešieji finansai pagerėjo, su senėjančia visuomene susijusios išlaidos ateityje apsunkins šiuo metu santykinai patikimą Slovakijos skolos padėtį. Ilgalaikis viešųjų finansų tvarumas priklauso nuo Vyriausybės gebėjimo padidinti sveikatos priežiūros sektoriaus išlaidų efektyvumą. Bendras Slovakijos sveikatos priežiūros sistemos veiksmingumas yra menkas, be to, jos rezultatai prasti ir lyginant

⁽¹⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikavimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

su kitomis ES šalimis. Siekdama šalinti nacionalinės sveikatos priežiūros sistemos trūkumus Vyriausybė patvirtino naują 2014–2020 m. sveikatos strategiją. Ši strategija įgyvendinama, bet dauguma priemonių dar neįsigaliojo. Be to, mokesčių surinkimas ir administravimas išlieka neveiksmingi;

- (13) dėl prastos investicijų grąžos pastaraisiais metais gali pablogėti Slovakijos ilgalaikio ekonomikos augimo perspektyvos. Ypač smarkiai privačių investicijų sumažėjo 2008–2013 m. laikotarpiu – dėl sumažėjusių tiesioginių užsienio investicijų (TUI) apie 90 % bendro investicijų sumažėjimo lėmė ne finansų bendrovės. 2013 m. realiąja verte išreikštos investicijos į gamybos priemones vis dar buvo apie 13 % mažesnės nei 2008 m. Nors valstybės investicijos mažėjo ne taip smarkiai, šis mažėjimas vis tiek turėjo reikšmingų padarinių dėl didelio masto transporto infrastruktūros projektų, kurie yra labai svarbūs siekiant galėti pasinaudoti Slovakijos vidurio ir rytų regionų augimo potencialu. Valstybės investicijas stabdo su investicijų planavimu susijusios administracinės ir reguliavimo kliūtys, taip pat skaidrumo trūkumas ir ilgas statybos ir žemės naudojimo leidimų išdavimo laikotarpis. Palyginti su kitomis šio regiono valstybėmis narėmis, labai didelę valstybės investicijų dalį Slovakijoje sudaro ES lėšos. Be to, ES lėšas panaudoti trukdo ir ši procesą lėtina prastas planavimo procedūrų valdymas, netinkama projektų sandara ir atranka, taip pat poveikio aplinkai vertinimo reikalavimų nesilaikymas. Dėl kaskart pagal individualius poreikius pritaikomų pirkimo specifikacijų per viešuosius pirkimus ribojama konkurencija, o laimėjusių projektų kainos būna didelės. Šias problemas įveikti padėtų pirkime dalyvaujančių valstybės sektoriaus subjektų geresnė priežiūra ir didesnė kompetencija. Verslo aplinkai ypač kenkia tai, kad viešojo administravimo ir teisingumo sistemos yra nepakankamai veiksmingos ir nepakankamai kokybiškos, o civilinio proceso ir netolygus teismų darbo krūvio pasiskirstymo problemos iki šiol nesprenžiamos;
- (14) vykdant Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Slovakijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2015 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino stabilumo programą ir nacionalinę reformų programą, taip pat įvertino veiksmus, kurių Slovakija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Slovakijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes ES lygmens priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą. Jos rekomendacijos pagal Europos Semestrą pateiktos toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose;
- (15) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrino Slovakijos stabilumo programą ir mano ⁽¹⁾, kad Slovakija laikosi Stabilumo ir augimo pakto;
- (16) vykdant Europos semestrą, Komisija taip pat atliko visos euro zonos ekonominės politikos analizę. Remdamasi šia analize, Taryba pateikė konkrečias rekomendacijas, skirtas valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro ⁽²⁾. Slovakija, kaip šalis, kurios valiuta yra euro, taip pat turėtų užtikrinti, kad tos rekomendacijos būtų visiškai ir laiku įgyvendintos,

REKOMENDUOJA Slovakijai 2015–2016 m. imtis šių veiksmų:

1. Didinti sveikatos priežiūros sektoriaus išlaidų efektyvumą, be kita ko, gerinant stacionariosios sveikatos priežiūros valdymą ir stiprinant pirminės sveikatos priežiūros sistemą. Imtis priemonių mokesčių surinkimui gerinti.
2. Imtis papildomų priemonių ilgalaikio nedarbo problemai spręsti: taikyti aktyvumo skatinimo priemones, suteikti antrą galimybę mokytis ir teikti prie individualių poreikių pritaiktą aukštos kokybės mokymą. Didinti paskatas moterims likti darbo rinkoje arba į ją grįžti, gerinant vaikų priežiūros paslaugų teikimą.
3. Siekiant spręsti prastėjančių mokymosi rezultatų problemą, gerinti mokytojų rengimą ir mokytojo profesijos patrauklumą. Didinti bendrojo ugdymo mokyklose ir aukštos kokybės ankstyvojo ugdymo įstaigose besimokančių romų vaikų skaičių.

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

⁽²⁾ OL C 272, 2015 8 18, p. 98.

4. Skatinti investicijas į infrastruktūrą, tobulinti ir racionalizuoti žemės naudojimo ir statybos leidimų išdavimo administracines procedūras. Didinti konkurenciją viešųjų pirkimų konkursuose ir tobulinti priežiūros mechanizmus viešųjų pirkimų srityje.

Priimta Briuselyje 2015 m. liepos 14 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

P. GRAMEGNA
